

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวโดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผล การวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน ประจำเขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน ประจำเขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ศึกษาจากกลุ่มประชากรซึ่งเป็นศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน ประจำเขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวนรวมทั้งสิ้น 76 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ
  - 2.1 แบบสอบถาม ใช้แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จากการศึกษาเอกสารงานวิจัย และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ.2530 แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ
    - ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ
    - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบปลายเปิด
    - ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของ

ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน มีลักษณะ เป็นแบบตรวจสอบรายการ และแบบ
ปลายเปิด

2.2 แบบศึกษาเอกสาร เป็นการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของ
ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน เครื่องมือมีลักษณะ เป็นแบบบันทึกรายละเอียด
ของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ส่งและรับคืนทางไปรษณีย์ ผลปรากฏว่าแบบสอบถามที่
ส่งไปยังประชากร รวมทั้งสิ้น 76 คน ผู้วิจัยได้รับกลับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น
74 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.37

3.2 แบบศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยเดินทางไปศึกษาเอกสารและเก็บข้อมูล
ด้วยตนเอง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ
แบบสอบถามตอนที่ 2 และแบบสอบถามตอนที่ 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดย
แจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ส่วนแบบสอบถามปลายเปิด วิเคราะห์โดยการรวบรวมวิธีปฏิบัติ
และปัญหาอุปสรรค นำมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ

แบบศึกษาเอกสาร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และแจกแจง
ความถี่ การนำเสนอข้อมูลใช้ตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลได้ดังนี้

แบบสอบถาม

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน
ประจำเขตการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิปริญญาตรี อายุ
ราชการมากกว่า 20 ปี ระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ระหว่าง 6-10 ปี
และระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ในงานสนับสนุนการสอน ระหว่าง 1-5 ปี

2. การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน ประจำ เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา

2.1 งานทะเบียนวัดผล

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานนี้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติ
งานนี้ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธีต่อไปนี้คือ ด้านการวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบาย
ของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี ดำเนินงานตามโครงการ ด้านนิเทศให้คำปรึกษา ติดตาม
และประเมินผลการดำเนินงานทะเบียนวัดผลในโรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธีนี้เทศตามคำขอจาก
โรงเรียน ด้านศึกษา ค้นคว้า สืบค้น ทดลอง วิจัย เกี่ยวกับงานทะเบียนวัดผลในโรงเรียน
เพื่อพัฒนารูปแบบและวิธีการปฏิบัติงาน ตลอดจนพัฒนาการวัดและประเมินผลการเรียนใน
รายวิชาต่าง ๆ เกี่ยวกับงานทะเบียนวัดผล ปฏิบัติโดยวิธีศึกษาปัญหาทางงานทะเบียนวัดผล ด้าน
ผลิตสื่อทางวิชาการและแบบฟอร์มต่าง ๆ ปฏิบัติโดยวิธีวางแผนจัดทำโครงการผลิตสื่อและ
แบบฟอร์ม ด้านประชุม อบรม สัมมนา ครู/อาจารย์/ผู้บริหารเกี่ยวกับงานทะเบียนวัดผล ปฏิบัติ
โดยวิธีจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านเผยแพร่ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และผลการ
วิเคราะห์วิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานทะเบียนวัดผลในโรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธีจัดพิมพ์
เอกสารหรือวารสารเผยแพร่ ด้านเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนา ครู อาจารย์
เกี่ยวกับงานทะเบียนวัดผลและประเมินผลการเรียน ปฏิบัติโดยวิธีไปถึงสถานที่ประชุม อบรม
สัมมนา ก่อนเวลา ให้ผู้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา มีส่วนร่วมในกิจกรรม และเปิดโอกาส
ให้ผู้เข้าฟัง ให้ข้อมูลป้อนกลับและแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี

2.2 งานแนะแนวการศึกษา

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานนี้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติ
งานนี้ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธีต่อไปนี้คือ ด้านวางแผนปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษาให้สอดคล้อง
กับหลักวิชาการและนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธีดำเนินงานตามโครงการ ด้าน
นิเทศให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธี
นี้เทศตามคำขอจากโรงเรียน ด้านศึกษาค้นคว้า สืบค้น ทดลอง วิเคราะห์ และวิจัยงาน
แนะแนว รูปแบบวิธีการปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียนให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติ
โดยวิธี ศึกษาเกณฑ์การดำเนินงานด้านงานแนะแนวของกรมสามัญศึกษา ศึกษาปัญหาการ

แนวทางการศึกษาในโรงเรียน และวิธีศึกษาความต้องการจำเป็นในการจัดแนวทางการศึกษา
 ในโรงเรียน การปฏิบัติงานแนวทางการศึกษา ด้านจัดหาจัดหาสื่อและนวัตกรรมที่ใช้ในงาน
 แนวแนวในโรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธีจัดศูนย์สื่อเพื่อรวบรวมหรือจัดหาสื่อเพื่อบริการให้ครูแนะแนว
 ยืม ด้านจัดประชุมอบรม สัมมนาครูแนะแนว หรือครูอื่นที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ครูแนะแนวให้สามารถ
 ปฏิบัติงานแนวในโรงเรียนได้ ปฏิบัติโดยวิธี ให้คำปรึกษาแก่ครูแนะแนวเป็นรายบุคคล
 และวิธีประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ เช่น แบ่งเรื่องหรือปัญหาที่จะอภิปรายเป็นหัวข้อย่อย ๆ รับ
 ผิดชอบพูดกันคนละหัวข้อ ส่วนการปฏิบัติงานแนวทางการศึกษาด้านเป็นวิทยากรในการอบรม
 ประชุม สัมมนา ที่เกี่ยวกับงานแนวของโรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธี ให้ผู้เข้าร่วมประชุมอบรม
 สัมมนา มีส่วนร่วมในกิจกรรม

2.3 งานธุรการ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานนี้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนี้
 ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธีต่อไปนี้เป็นคือ ด้านวางแผนปฏิบัติงานธุรการให้สอดคล้องกับนโยบายของกรม
 สสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี สำรวจปัญหาการปฏิบัติงานธุรการในสถานศึกษา ด้านนิเทศ ติดตาม
 และประเมินผลการดำเนินงานธุรการของสถานศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี นิเทศตามคำขอจาก
 โรงเรียน ด้านศึกษา ค้นคว้า ทดลองวิจัย เรื่องการปฏิบัติงานธุรการในสถานศึกษาเพื่อให้
 ระบบงานมีประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานมีความถูกต้องเป็นแนวเดียวกัน ปฏิบัติโดยวิธีศึกษา
 ระเบียบงานธุรการปัจจุบัน ด้านจัดประชุมอบรมสัมมนานบุคลากรงานธุรการตามความต้องการ
 จำเป็นเพื่อให้บุคลากรมีประสิทธิภาพในการทำงาน ปฏิบัติโดยวิธี ศึกษาปัญหาพื้นฐานการปฏิบัติ
 งานธุรการ ด้านผลิตสื่อ คู่มือ แนวปฏิบัติงานธุรการเพื่อเป็นแนวปฏิบัติงานในสถานศึกษา
 ปฏิบัติโดยวิธี วางแผนจัดทำโครงการผลิตสื่อ คู่มือแนวปฏิบัติงานธุรการ ส่วนด้านเผยแพร่
 เทคโนโลยี นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับงานธุรการของสถานศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี จัดทำ
 วารสารงานธุรการเผยแพร่

2.4 งานการเงิน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานนี้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนี้
 ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธีต่อไปนี้เป็นคือ ด้านการวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรม
 สสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี จัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหาทางการเงินและบัญชี และติดตามประเมิน

ผล แผนงานและโครงการ ด้านนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการเงินและการบัญชีของสถานศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี แจ้งให้โรงเรียนทราบถึงกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล และนิเทศตามคำขอจากโรงเรียน ด้านศึกษา ค้นคว้า สํารวจ ทดลอง วิจัย เรื่องการปฏิบัติงานการเงิน-การบัญชี ของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานการเงิน-การบัญชี ปฏิบัติโดยวิธี ศึกษาปัญหางานการเงิน-การบัญชี ด้านผลผลิต คู่มือ การปฏิบัติงานการเงิน-การบัญชี เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของสถานศึกษาและหมวดวิชา ปฏิบัติโดยวิธี วางแผนจัดทําโครงการผลผลิต คู่มือ แนวปฏิบัติงานธุรการ ด้านจัดประชุม อบรม สัมมนาบุคลากรทางการเงิน-การบัญชี ตามความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสถานศึกษาและหมวดวิชา ปฏิบัติโดยวิธี จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่วนด้านเผยแพร่นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ในการดำเนินงานการเงิน-การบัญชี ปฏิบัติโดยวิธี จัดพิมพ์ คู่มือเผยแพร่

2.5 งานการพัสดุ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานนี้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนี้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธีต่อไปนี้เป็นคือ ด้านวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี ดำเนินงานตามโครงการ ด้านนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการพัสดุของสถานศึกษาและของหมวดวิชา ปฏิบัติโดยวิธี แจ้งให้โรงเรียนทราบถึงกำหนดแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ด้านศึกษา ค้นคว้า สํารวจ ทดลอง วิจัย เรื่องการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการพัสดุในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ ปฏิบัติโดยวิธี ศึกษาปัญหางานการพัสดุในสถานศึกษา และสํารวจความต้องการจำเป็นด้านผลผลิต คู่มือแนวปฏิบัติงานการพัสดุ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานในสถานศึกษา ปฏิบัติโดยวิธีวางแผนจัดทําโครงการผลผลิต คู่มือ แนวปฏิบัติงานการพัสดุ ด้านจัดประชุม อบรม สัมมนา บุคลากรทาง การพัสดุตามความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ปฏิบัติโดยวิธี ปรึกษากันระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูเป็นรายบุคคล และจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ส่วนด้านเผยแพร่ความรู้ นวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานการพัสดุของสถานศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี จัดพิมพ์คู่มือเผยแพร่

2.6 งานโภชนาการ

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานนี้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนี้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธีต่อไปนี้คือ ด้านวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดเน้นของนโยบาย และสำรวจความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติงานโภชนาการของโรงเรียน ด้านนิเทศและติดตามงานโภชนาการของโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี แจ้งให้โรงเรียนทราบถึงกำหนดแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ด้านศึกษา ค้นคว้า สำรวจ ทดลอง วิจัย เพื่อเผยแพร่ในเรื่องโภชนาการของโรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธี ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานโภชนาการของโรงเรียน และสำรวจความต้องการจำเป็น ด้านพัฒนาแนวดำเนินงานด้านโภชนาการให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของชุมชน ปฏิบัติโดยวิธีจัดทำโครงการส่งเสริมงานโภชนาการโดยยึดเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน (กปฐ.) ด้านผลิตคู่มือ เอกสารทางวิชาการ แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ การเรียน และวัสดุอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอนงานโภชนาการ ปฏิบัติโดยวิธี วางแผนจัดทำ โครงการผลิตคู่มือเอกสารทางวิชาการ แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ การเรียน ด้านเผยแพร่ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมเกี่ยวกับโภชนาการที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานแก่โรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธีจัดพิมพ์เอกสารหรือวารสารเผยแพร่ ด้านจัดอบรม สัมมนา ครู-อาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมงานโภชนาการ ปฏิบัติโดยวิธีจัดอบรมผู้บริหารการศึกษาเพื่อประสานแผนและขอความร่วมมือ

2.7 งานอนามัยโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานนี้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนี้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธีต่อไปนี้ คือ ด้านวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธีวิเคราะห์นโยบายของกรมสามัญศึกษาและวิเคราะห์วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดเน้นของนโยบาย ด้านนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในเรื่องงานอนามัยโรงเรียนแก่โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธีติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะตามแผนที่กำหนด ด้านศึกษา ค้นคว้า สำรวจ ทดลอง วิจัย เพื่อเผยแพร่ในเรื่องงานอนามัยโรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธีศึกษาปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานอนามัยของโรงเรียน ด้านพัฒนาแนวดำเนินงานด้านอนามัยให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของชุมชน

ปฏิบัติโดยวิธีจัดทำ โครงการส่งเสริมการดำเนินงานด้านอนามัย โดยยึดเกณฑ์ปฏิบัติพื้นฐาน (กปฐ.) ด้านผลิตภัณฑ์ เอกสารวิชาการ แบบเรียนหนังสืออ่านประกอบการเรียนและวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนงานอนามัย โรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธี วางแผนจัดทำ โครงการ ผลิตภัณฑ์เอกสารทางวิชาการ แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบการเรียน และกำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา เป้าหมายเชิงปริมาณ และคุณภาพของคู่มือเอกสารทางวิชาการ แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบการเรียน ด้านเผยแพร่ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมเกี่ยวกับงานอนามัย โรงเรียนที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานแก่โรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธี จัดพิมพ์เอกสารหรือวารสารเผยแพร่ ส่วนด้านจัดอบรม สัมมนา ครู-อาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษา เพื่อส่งเสริมงานอนามัยโรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธี ปรึกษากันระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูอนามัย

2.8 งานกิจกรรมนักเรียน

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานนี้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนี้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธีต่อไปนี้คือ ด้านวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดเน้นของนโยบายและจัดทำโครงการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนตามนโยบายกรมสามัญศึกษา ด้านนิเทศ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะแก่หัวหน้าหมวดวิชากิจกรรมนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียนที่ปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษากิจกรรมนักเรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปฏิบัติโดยวิธีนี้เทศตามคำขอจากโรงเรียน ด้านศึกษา ค้นคว้า ทดลอง วิจัย ในเรื่องที่เกี่ยวข้องงานกิจกรรมนักเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบวิธีการจัดกิจกรรมนักเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการของท้องถิ่น ปฏิบัติโดยวิธี สำรวจรูปแบบการจัดกิจกรรมนักเรียน ด้านผลิตภัณฑ์ เอกสารวิชาการและอุปกรณ์ รวมทั้งสื่ออื่น ๆ เพื่อช่วยในการพัฒนางานกิจกรรมนักเรียน ปฏิบัติโดยวิธีวางแผนจัดทำโครงการผลิตภัณฑ์ เอกสารวิชาการและอุปกรณ์ ด้านจัดประชุม อบรม สัมมนา ครู-อาจารย์ ผู้บริหาร เพื่อส่งเสริมให้โรงเรียนจัดกิจกรรมนักเรียนได้สนองกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และถูกต้องตามหลักการจัดกิจกรรมนักเรียน ปฏิบัติโดยวิธีจัดประชุมเชิงปฏิบัติการด้านเผยแพร่ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม และผลการวิเคราะห์วิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน ปฏิบัติโดยวิธีจัดพิมพ์คู่มือเผยแพร่

2.9 งานนวัตกรรมและ โสคทัศนศึกษา

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานนี้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนี้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธีต่อไปนี้คือ ด้านวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธีสำรวจความต้องการจำเป็นของการปฏิบัติงานและจัดทำโครงการ เพื่อแก้ปัญหาและสนับสนุนงานนวัตกรรมและ โสคทัศนศึกษา ด้านนิเทศให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ติดตามและประเมินผลในเรื่องการปฏิบัติงานนวัตกรรมและ โสคทัศนศึกษา ปฏิบัติโดยวิธีนิเทศ ตามคำขอจากโรงเรียน ด้านศึกษา ค้นคว้า สำรวจ ทดลอง วิจัย เกี่ยวกับงานนวัตกรรมและ โสคทัศนศึกษา เพื่อพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริมคุณภาพการเรียนการสอน ปฏิบัติโดยวิธีสำรวจ ความต้องการจำเป็นด้านผลิตภัณฑ์ เอกสารวิชาการ ด้านแบบวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานนวัตกรรมและ โสคทัศนศึกษาให้สามารถสนับสนุน พัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ปฏิบัติโดยวิธีร่วมมือกับครู เพื่อจัดทำอุปกรณ์ และสื่ออื่น ด้านจัดประชุม อบรม สัมมนาครู-อาจารย์ และผู้บริหารเกี่ยวกับงานนวัตกรรมและ โสคทัศนศึกษา ปฏิบัติโดย วิธีจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้านเผยแพร่ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรมและผลการวิเคราะห์ วิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของครู-อาจารย์ในโรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธีจัดพิมพ์คู่มือ เผยแพร่

2.10 งานห้องสมุด

ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานนี้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานนี้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธีต่อไปนี้คือ ด้านวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธีวิเคราะห์วัตถุประสงค์ เป้าหมายและจุดเน้นของนโยบาย และจัดทำโครงการเพื่อแก้ปัญหาทางห้องสมุด ด้านนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ ในเรื่องห้องสมุดแก่โรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธีแจ้งให้โรงเรียนทราบถึง กำหนดแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ด้านศึกษา ค้นคว้า สำรวจ ทดลอง วิจัย เพื่อ เผยแพร่ในเรื่องห้องสมุดโรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธี สำรวจความต้องการจำเป็น ด้านพัฒนาแนว ดำเนินงานห้องสมุดให้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและความต้องการ ของชุมชน ปฏิบัติโดยวิธี จัดทำโครงการส่งเสริมการดำเนินงานห้องสมุด ด้านผลิตภัณฑ์ เอกสารวิชาการ แบบเรียน หนังสืออ่านประกอบการเรียน และ วัสดุอุปกรณ์ เกี่ยวกับการดำเนินงานห้องสมุด ปฏิบัติโดยวิธี

วางแผนจัดทำ โครงการผลิตคู่มือ เอกสารวิชาการ แบบวัสดุอุปกรณ์ สื่อการสอนต่าง ๆ ด้าน
จัดอบรม สัมมนา ครู-อาจารย์ หรือผู้บริหารการศึกษาเพื่อส่งเสริมงานห้องสมุด ปฏิบัติโดยวิธี
ปรึกษากันระหว่างศึกษานิเทศก์กับครูเป็นรายบุคคล ด้านเผยแพร่ความรู้ เทคโนโลยี นวัตกรรม
เกี่ยวกับงานห้องสมุดที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานแก่โรงเรียน ปฏิบัติโดยวิธี จัดพิมพ์คู่มือ
เผยแพร่

งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย และผลผลิตของแต่ละงาน

งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย นอกเหนือจากงานในหน้าที่ที่กำหนด คืองานของกรม
วิชาการ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานศึกษาธิการเขต สำนักงานคณะ
กรรมการการศึกษาเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ศูนย์เทคโนโลยี
ทางการศึกษา กรมสามัญศึกษา และหน่วยศึกษานิเทศก์เขต

หน่วยงานต่าง ๆ ดังกล่าว งานที่ปฏิบัติมากที่สุดคือ งานของหน่วยศึกษานิเทศก์เขต
รองลงมาคือ งานของสำนักงานศึกษาธิการเขต

งานที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ มีศึกษานิเทศก์จำนวน
มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.11 ปฏิบัติงานนี้คือ เป็นวิทยากรประจำศูนย์ฝึกอบรมของเขตการศึกษา

3. ปัญหาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน ประจำ
เขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา สรุปเฉพาะส่วนที่เป็นปัญหามากที่สุดของแต่ละงาน

3.1 ปัญหาการปฏิบัติงานทะเบียนวัดผล ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ไม่มีงบประมาณ
จัดโครงการเพื่อส่งเสริมงานทะเบียนวัดผล ขาดเครื่องมือที่จะปฏิบัติงานนิเทศงานทะเบียน
วัดผลที่มีประสิทธิภาพ และไม่มีการติดตามผลหลังจัดประชุม อบรม สัมมนา

3.2 ปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษา ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ไม่มี
งบประมาณจัดโครงการเพื่อส่งเสริมงานแนะแนวการศึกษาในโรงเรียน

3.3 ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการ ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ไม่มีงบประมาณ
จัดโครงการส่งเสริมการปฏิบัติงานธุรการของสถานศึกษา

3.4 ปัญหาการปฏิบัติงานการเงิน ปัญหาที่พบบ่อยที่สุดคือ ขาดความรู้ความ
เข้าใจในการปฏิบัติงานการเงินและขาดเครื่องมือนิเทศงานการเงินที่มีประสิทธิภาพ

3.5 ปัญหาการปฏิบัติงานการพัสดุ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดเครื่องมือ
 นิเทศงานพัสดุที่มีประสิทธิภาพ

3.6 ปัญหาการปฏิบัติงานโภชนาการ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ไม่มีโอกาส
 ในการเข้าประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาตัวศึกษานิเทศก์

3.7 ปัญหาการปฏิบัติงานอนามัยโรงเรียน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ไม่มี
 โอกาสในการเข้าประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาตัวเอง

3.8 ปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ไม่มี
 งบประมาณจัด โครงการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน ไม่เคยทำงานกิจกรรม
 นักเรียนโดยตรงก่อนเป็นศึกษานิเทศก์ และไม่ได้นำผลวิจัยมาไว้พัฒนาการงานกิจกรรม
 นักเรียน

3.9 ปัญหาการปฏิบัติงานนวัตกรรมและ สหคหศึกษาศึกษา ปัญหาที่พบมากที่สุด
 คือ ไม่มีงบประมาณจัด โครงการส่งเสริมงานนวัตกรรมและ สหคหศึกษาศึกษาของโรงเรียน และ
 นิเทศได้ยากลำบาก เนื่องจากขาดครูที่มีความรู้โดยตรงในงานนวัตกรรมและ สหคหศึกษาศึกษา

3.19 ปัญหาการปฏิบัติงานห้องสมุด ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ไม่มีงบประมาณ
 จัดโครงการส่งเสริมงานห้องสมุด

แบบศึกษาเอกสาร

จากการศึกษาเอกสารของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษาต่าง ๆ
 รวม 12 เขตการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. แผนปฏิบัติงาน/โครงการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2532 สรุปได้ดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงาน/โครงการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2532 ที่
 ครอบคลุมการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอนมากที่สุด เรียงตาม
 ลำดับคือ งานการเงินและพัสดุ ทุกเขตการศึกษาปฏิบัติทั้ง 2 โครงการนี้ รองลงมาคือ งาน
 ทะเบียนวัดผล และงานนวัตกรรมและ สหคหศึกษาศึกษา งานห้องสมุด งานโภชนาการ งาน
 อนามัย งานกิจกรรม งานแนะแนวการศึกษา ที่น้อยที่สุด คืองานธุรการ

1.2 จำนวนโครงการ ของฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอนที่ปรากฏในแผน
 ปฏิบัติงาน/โครงการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2532 พบว่า เขตการศึกษา 9, 10, 11

ปฏิบัติ 4 โครงการ เขตการศึกษา 1.2.3 และ 8 ปฏิบัติ 3 โครงการ เขตการศึกษา 4. 5 และ 6 ปฏิบัติ 2 โครงการ ส่วนเขตการศึกษา 7 และ 12 ปฏิบัติ 1 โครงการ

1.3 ลักษณะโครงการในแผนปฏิบัติการ (โครงการปฏิบัติงาน ประจำปีงบประมาณ 2532 พบว่า โครงการที่ปฏิบัติมีลักษณะเป็นโครงการ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลมากที่สุด รองลงมาคือ ผลិតสื่อ จัดประชุม อบรม สัมมนา ส่วนโครงการที่มีลักษณะวิจัยมีเพียง 2 โครงการ

2. รายงานผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ทั้งแบบประจำงวดและประจำเดือนตลอดปีงบประมาณ 2532 สรุปได้ดังนี้

2.1 จำนวนโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศทุกเขตการศึกษา จำแนกตามงานในฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน พบว่า จำนวนโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศงานการเงินและพัสดุ มีมากที่สุด รองลงมาคือ งานทะเบียนวัดผล งานนวัตกรรมและโสดทัศน์ศึกษา งานห้องสมุด งานโภชนาการ งานอนามัย และงานกิจกรรมนักเรียน งานแนะแนวการศึกษา ส่วนงานธุรการมีจำนวนโรงเรียนได้รับการนิเทศน้อยที่สุด

2.2 ผลผลิตเป็นเอกสารของแต่ละงาน พบว่า งานทะเบียนวัดผลมีผลผลิตเป็นเอกสารทั้งต้นฉบับและจำนวนเล่มสูงสุด รองลงมาคืองานนวัตกรรมและโสดทัศน์ศึกษา งานกิจกรรมนักเรียน งานพัสดุ งานแนะแนวการศึกษา และงานการเงิน ส่วนงานที่ไม่มีผลผลิตเป็นเอกสารเผยแพร่ คือ งานธุรการ งานโภชนาการ งานอนามัย และงานห้องสมุด

2.3 จำนวนผู้เข้าประชุม อบรม สัมมนา ของแต่ละงาน พบว่า งานการเงินมีผู้เข้าประชุมอบรมสัมมนามากที่สุด รองลงมาคือ งานการเงินพัสดุ งานทะเบียนวัดผล และที่น้อยที่สุด คือ งานนวัตกรรมและโสดทัศน์ศึกษา ส่วนงานแนะแนวการศึกษา งานธุรการ งานโภชนาการ งานอนามัย งานกิจกรรมนักเรียน และงานห้องสมุด ไม่มีการจัดประชุม อบรม สัมมนา

2.4 ผลผลิตที่เป็นงานวิจัย พบว่า มีเพียง 2 เรื่องคือ งานกิจกรรมนักเรียน และงานนวัตกรรมและโสดทัศน์ศึกษา แต่ละเล่มจัดพิมพ์ 50 เล่ม

3. บันทึกการนิเทศการศึกษา

3.1 บันทึกการนิเทศการศึกษาของทุกเขตศึกษารอบคอบคลุม นโยบายและจุดเน้น รายการนิเทศ วิธีดำเนินการนิเทศ ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไข

รองลงมาคือ ความต้องการของโรงเรียน ที่น้อยที่สุดคือเครื่องชี้วัดความสำเร็จ

3.2 บันทึกการนิเทศการศึกษาส่วนใหญ่บันทึกตามแบบของกรมสามัญศึกษา มีเฉพาะบางเขตที่กำหนดแบบบันทึกการนิเทศขึ้นใช้เอง

4. รายงานผลการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ

ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะจำนวนโครงการที่ปรากฏในแผนปฏิบัติงาน และศึกษานิเทศก์ ผู้ปฏิบัติได้รายงานการประเมินเมื่อสิ้นสุดโครงการ พบว่า ทุกโครงการที่กำหนดในแผนปฏิบัติงาน/โครงการปฏิบัติงาน ได้จัดทำครบถ้วนทุกโครงการ

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง "การศึกษากิจการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ฝ่ายนิเทศงาน สนับสนุนการสอน ประจำเขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา พบว่ามีข้อที่ควรอภิปรายและข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผลการวิจัยพบว่า ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน ประจำเขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เป็นชาย 46 คน หญิง 28 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50 ปี มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี รองลงมาคือปริญญาโท อายุราชการมากกว่า 20 ปี ระยะเวลาปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งศึกษานิเทศก์ ระหว่าง 6-10 ปี สถานภาพดังกล่าวสอดคล้องกับการกำหนดคุณสมบัติเฉพาะตำแหน่งของศึกษานิเทศก์ตามที่คณะกรรมการข้าราชการครูกำหนด (กรมสามัญศึกษา, 2530) และเป็นไปตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา พ.ศ.2530 วุฒิต่างการศึกษาของศึกษานิเทศก์ มีแนวโน้มที่จะสูงกว่าปริญญาตรีมากขึ้น เพราะปัจจุบัน ผู้ที่มีวุฒิปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 44.59 เพราะยังมีศึกษานิเทศก์ที่ลาศึกษาต่ออีกจำนวนหนึ่ง อีกประการหนึ่งกรมสามัญศึกษามีนโยบายสนับสนุนให้ศึกษานิเทศก์ในสังกัดลาศึกษาต่อเพื่อพัฒนาตัวเอง ทำให้โอกาสในการลาศึกษาต่อของศึกษานิเทศก์มีมากขึ้น

2. จำนวนศึกษานิเทศก์ที่ไม่ได้ปฏิบัติงานและที่ปฏิบัติงานที่กำหนด

จากผลการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงานทุกงานที่กำหนดในฝ่ายสนับสนุนการสอน ในทางปฏิบัติแต่ละงานจะมีเพียงศึกษานิเทศก์เป็น

ส่วนน้อยเท่านั้นที่ปฏิบัติ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากการกำหนดงาน (JOB DESCRIPTION) ของศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์แต่ละคนจะได้รับมอบหมายงานเพียงงานเดียว วันแต่กรณีที่ไม่มียอดรอกำลังในหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตนั้น ๆ จึงได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานอื่นด้วย (เอกสารการพรณางานของศึกษานิเทศก์ เขตทุกเขตการศึกษา. 2532) อีกประการหนึ่งวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายสนับสนุนการสอนมิได้มุ่งศึกษางานหนึ่งงานใดโดยเฉพาะ จึงได้กำหนดเป็นเงื่อนไขในการตอบแบบสอบถามว่าศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานในฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอนทุกคนรู้งานทุกงานในฝ่าย แต่จะปฏิบัติหรือไม่ขึ้นอยู่กับมอบหมายงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ เขตแต่ละเขตการศึกษา ศึกษานิเทศก์ทุกคนตอบแบบสอบถามทุกงาน

จากเหตุผล 2 ประการดังกล่าว ศึกษานิเทศก์จึงเลือกตอบในข้อปฏิบัติเฉพาะงานตามการรับรู้ ในขอบเขตของงานวิจัยครั้งนี้เพียงบางงานที่รับผิดชอบเท่านั้น ผลวิจัยจึงพบว่าส่วนใหญ่ไม่ได้ปฏิบัติงาน และผู้ตอบแบบสอบถามมักระบุว่าไม่ได้ปฏิบัติในงานหนึ่งงานใดนั้นเป็นปัญหา ซึ่งความเป็นจริงแล้วเป็นเพียงปรากฏการณ์ของการปฏิบัติงานเท่านั้นมิใช่ปัญหา

ข้อเสนอแนะ ปัจจุบันนโยบายการนิเทศการศึกษาของกรมสามัญศึกษาได้เปลี่ยนไปสู่วิธีดำเนินงานแบบประสานงานซึ่งกันและกัน แทนการแบ่งงานกันทำ ผู้วิจัยเห็นด้วยกับแนวทางใหม่นี้ เนื่องจากการประสานงานที่ดีจะช่วยลดการขาดอัตรากำลังในการปฏิบัติงานได้

3. การปฏิบัติงานทะเบียนวัดผล

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากที่สุดในด้านนิเทศให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานทะเบียนวัดผลในโรงเรียน

ในปีงบประมาณ 2532 กรมสามัญศึกษาได้จัดให้มีแผนงานปรับปรุงคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2531) โดยมีงานพัฒนาการเรียนการสอน และการประเมินผลตามหลักสูตร เป็นงานหลัก งานหนึ่งสนองแผนงานหลัก 2 และแผนงานหลัก 3 คือ แผนงานคุณภาพการศึกษา และสนับสนุนและส่งเสริม ตามลำดับ หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตจึงได้จัดโครงการสนองตอบ ไขข้อโครงการว่าโครงการประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา เป็นโครงการที่มีลักษณะ นิเทศให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผล ส่วนใหญ่หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา จะมอบหมายให้

ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอนที่ปฏิบัติงานทะเบียนวัดผลเป็นผู้ปฏิบัติ ดังปรากฏ
 ในผลการวิจัย อย่างไรก็ตาม บางเขตการศึกษาไม่มีศึกษานิเทศก์ที่ปฏิบัติงานด้านนี้โดยตรง
 หน่วยศึกษานิเทศก์จึงมอบหมายให้ฝ่ายอื่นปฏิบัติแทน ผลการวิจัยนี้ได้ผลแตกต่างจากผลการวิจัย
 ของ ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ ซึ่งพบว่า การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ในสมัยนั้นเน้นหนักไปใน
 งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายเป็นอันดับหนึ่ง และงานจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นอันดับสอง

วิธีปฏิบัติงานด้านนิเทศให้คำปรึกษา ติดตามและประเมินผล ส่วนใหญ่ปฏิบัติ
 โดยวิธีนิเทศตามคำขอจากโรงเรียน วิธีการนิเทศแบบนี้เป็นที่นิยมในทางปฏิบัติของหน่วย
 ศึกษานิเทศก์ทุกเขตการศึกษา เหตุผลคือตรงกับความต้องการในการแก้ปัญหาและพัฒนางาน
 ของโรงเรียน จุดอ่อนของวิธีนี้คือ ขั้นตอนการประสานงานต้องรัดกุม มิฉะนั้นจะผิดพลาดใน
 เรื่องกำหนดนัดหมายและเนื้อหาได้ง่าย

ปัญหาในการปฏิบัติงานทะเบียนวัดผลที่พบมากที่สุดคือ ไม่มีงบประมาณจัด
 โครงการเพื่อส่งเสริมงานทะเบียนวัดผล ขาดเครื่องมือนิเทศที่มีประสิทธิภาพ และไม่มี
 ติดตามผลหลังจัดประชุม อบรม สัมมนา ปัญหาขาดงบประมาณนั้น ในปีงบประมาณ 2532 กรม
 สามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณให้แต่ละเขตการศึกษาแล้ว ปัญหาจึงน่าจะเกิดที่การบริหาร
 งบประมาณมากกว่าขาดงบประมาณ ส่วนไม่มีการติดตามผลภายหลังจัดประชุม อบรม สัมมนา
 เป็นปัญหาต่อเนื่องจากปัญหาแรก ปัญหาการขาดเครื่องมือนิเทศ ระยะเวลาต่อมามีการพัฒนาเครื่องมือ
 นิเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นลำดับ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัญหาเหล่านี้จะเบาบางไปได้ในที่สุด

จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีจำนวนเขตการศึกษาที่จัดแผนปฏิบัติงาน
 โครงการปฏิบัติงานครอบคลุมการปฏิบัติงานทะเบียนวัดผล มีจำนวน 7 เขตการศึกษา ที่เป็น
 เช่นนี้เพราะ โครงการประเมินคุณภาพการศึกษาของบางเขตศึกษามอบหมายให้ศึกษานิเทศก์
 ฝ่ายอื่นปฏิบัติ ผลผลิตเป็นจำนวนโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศงานนี้ทุกเขตการศึกษา รวม 454
 โรงเรียน ส่วนผลผลิตที่เป็นเอกสารมีมากที่สุด คือ 5 ต้นฉบับ จำนวน 775 เล่ม จำนวน
 ผู้เข้าประชุม อบรม สัมมนาในงานนี้มี 192 คน และไม่มีการวิจัยในงานนี้

4. การปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษา

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษา
 มากที่สุดในด้านจัดหา จัดทำสื่อ และนวัตกรรมที่ใช้ในงานแนะแนวในโรงเรียน การปฏิบัติงาน

ของศึกษานิเทศก์ด้านนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สถาพร พันธุ์ประยูร (2530) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการศึกษางานการนิเทศการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 ซึ่งเป็นงานที่ แฮริส (Harris, 1985) ได้กล่าวไว้ในหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ 10 ประการ ผลการวิจัยพบว่า งานด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์นั้น ปัญหาและอุปสรรคที่โรงเรียนพบมากคือ การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการทำสื่อการเรียนการสอน ดังนั้นศึกษานิเทศก์จึงปฏิบัติงานนี้เพื่อสนับสนุนให้เป็นไปตามความต้องการของโรงเรียน

วิธีปฏิบัติงานด้านจัดหา จัดทำสื่อและนวัตกรรมการใช้ในงานแนะแนวในโรงเรียนปฏิบัติโดยวิธีจัดศูนย์สื่อเพื่อรวบรวมหรือจัดทำสื่อเพื่อบริการให้ครูแนะแนวอาชีพทุกเขตการศึกษา ศึกษานิเทศก์ได้จัดทำศูนย์สื่อเพื่อบริการครูแนะแนว ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประหยัดงบประมาณของโรงเรียน หากโรงเรียนทุกโรงเรียนจะจัดหา จัดทำสื่อเหล่านี้ไว้ใช้เองทุกโรงเรียนก็จะเป็นการสิ้นเปลืองงบประมาณของกรมสามัญศึกษาเป็นอย่างมาก และประโยชน์การใช้สอยก็ไม่คุ้มค่าเท่าที่ควร เขตการศึกษาจึงเป็นหน่วยกลางในการให้บริการสื่อและนวัตกรรมการแนะแนวภายในเขต ซึ่งตรงกับแผนงานหลักที่ 3 คือแผนงานสนับสนุนส่งเสริม แผนงานย่อยที่ 5 คือแผนงานแนะแนวและการสังคมสงเคราะห์ภายในโรงเรียน ตามโครงสร้างแผนงานการบริหารและพัฒนาการศึกษา กรมสามัญศึกษา ปี พ.ศ.2531

ปัญหาการปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษา ของศึกษานิเทศก์ที่พบมากคือ ไม่มีงบประมาณจัด โครงการเพื่อส่งเสริมงานแนะแนวการศึกษาในโรงเรียน เนื่องจากการจัดอบรม สัมมนาครูอาจารย์ในปีงบประมาณ 2532 นั้น กรมสามัญศึกษาจะจัดสรรงบประมาณผ่านกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้กลุ่มโรงเรียนเป็นฝ่ายดำเนินการจัด ส่วนศึกษานิเทศก์ไปร่วมดำเนินการหรือเป็นวิทยากร กรมสามัญศึกษาจึงมิได้จัดสรรงบประมาณให้เพื่อการนี้ คงมีเฉพาะงบประมาณเพื่อการนิเทศ ติดตามผล เท่านั้น

จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีจำนวนเขตการศึกษาที่จัดแผนปฏิบัติงาน/โครงการปฏิบัติงาน ครอบคลุมการปฏิบัติงานแนะแนวการศึกษา มีจำนวน 6 เขตการศึกษา ส่วนเขตการศึกษาอื่น ๆ มิได้จัดไว้ในแผนปฏิบัติงาน คงมีการปฏิบัติเฉพาะการนิเทศ ซึ่งแฝงไว้ในโครงการนิเทศรวมของแต่ละเขต ผลผลิตเป็นจำนวนโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศงานนี้ทุกเขตการศึกษา รวม 220 โรงเรียน ส่วนผลผลิตที่เป็นเอกสารมีเพียง 1 ต้นฉบับ จำนวน

80 เล่ม จากการศึกษาเอกสารไม่พบว่ามีการจัดการประชุม อบรม สัมมนาในงานนี้ และไม่มีการวิจัยในงานนี้

5. การปฏิบัติงานธุรการ

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน ปฏิบัติงานธุรการน้อยมากที่สุดในการปฏิบัติทั้ง 10 งาน ของฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน ทั้งนี้ เนื่องจากเหตุผลประการสำคัญคือ การปฏิบัติงานธุรการไม่ได้ถูกกำหนดให้เป็นงานและ โครงการหลักในปีงบประมาณ 2532 การปฏิบัติงานธุรการส่วนใหญ่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้านนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานธุรการของสถานศึกษา เนื่องจากนโยบายในการนิเทศของกรมสามัญศึกษาได้ปรับเปลี่ยนวิธีการ มาเน้นที่การนิเทศ ติดตามและประเมินผล แทนวิธีการอื่น ๆ

วิธีปฏิบัติงานด้านนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานธุรการของสถานศึกษาส่วนใหญ่ปฏิบัติโดยวิธี นิเทศตามคำขอ เหตุผลคือเป็นการแก้ปัญหาตรงตามงานที่โรงเรียนต้องการ

ปัญหาการปฏิบัติงานธุรการพบว่า ไม่มีงบประมาณการจัด โครงการส่งเสริมงานธุรการของสถานศึกษา ผู้วิจัยเห็นว่าในปีงบประมาณถัดไปน่าจะจัดงานธุรการอยู่ในโครงการหลัก ของหน่วยศึกษานิเทศก์ เพื่อจะได้มีงบประมาณพัฒนางานด้านนี้ให้ทัดเทียมกับงานอื่น ๆ

จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีจำนวนเขตการศึกษาที่จัดแผนปฏิบัติงาน/โครงการปฏิบัติงานครอบคลุมการปฏิบัติงานธุรการเพียง 3 เขตการศึกษา สาเหตุเนื่องจากงานธุรการไม่ได้รับการบรรจุเป็นแผนหลัก สำหรับการปฏิบัติงานในปีงบประมาณ 2532 ผลผลิตเป็นจำนวนโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศในงานนี้ทุกเขตการศึกษา รวม 199 โรงเรียน ส่วนผลผลิตที่เป็นเอกสาร ไม่มี อาจเนื่องมาจากไม่มีโครงการสนับสนุนงานนี้ และไม่มีการวิจัยในงานนี้

6. การปฏิบัติงานการเงินและการปฏิบัติงานการพัสดุ

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า การปฏิบัติงานการเงินและการปฏิบัติ

งานการพัสดุ มีผลใกล้เคียงกัน ผู้วิจัยจึงนำมาอภิปรายในประเด็นเดียวกัน กล่าวคือ การปฏิบัติงานทั้งงานการเงินและงานการพัสดุ ส่วนใหญ่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานด้านวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา และด้านนิเทศ ติดตามและประเมินผล ซึ่งเป็นไปตามที่กรมสามัญศึกษามุ่งหวัง เนื่องจากกรมสามัญศึกษาได้จัดอบรมศึกษานิเทศก์เขตการศึกษาทุกเขตในเรื่องการเงินและการพัสดุไปแล้วในปีงบประมาณ 2527 และให้ศึกษานิเทศก์ที่ผ่านการอบรมไปนิเทศโรงเรียนภายในเขต โดยมีการตรวจสอบสิ่งที่ได้ปฏิบัติแล้ว และให้คำแนะนำวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องไปพร้อม ๆ กัน ตั้งแต่ปี 2530-2532 และจากรายงานการวิจัยสภาพการปฏิบัติงานของครูสายสนับสนุนการสอน โรงเรียนมัธยมศึกษา ฉบับที่ 1/2528 ได้กล่าวถึงสภาพปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานการเงิน บัญชี และพัสดุ ไว้ดังนี้

1. ครูการเงิน-บัญชี ไม่เข้าใจระเบียบการเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ระเบียบการเบิกจ่ายเงิน 26.6 %
2. ครูพัสดุมีความรู้ด้านระเบียบการพัสดุน้อย ขาดเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานพัสดุ 31.2 %

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น กรมสามัญศึกษาจึงมีนโยบายจัดให้ศึกษานิเทศก์เขตการศึกษา ไปนิเทศ ติดตามและประเมินผล งานการเงิน-บัญชี และพัสดุ เพื่อผลการปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป ศึกษานิเทศก์ผู้ปฏิบัติงานนี้จึงต้องยึดนโยบายของกรมสามัญศึกษาเป็นหลักในการปฏิบัติและจัดทำโครงการนิเทศ ติดตามและประเมินผลดังกล่าว

วิธีปฏิบัติงาน การปฏิบัติงานการเงินด้านวางแผนงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธีจัดทำโครงการ เพื่อแก้ปัญหางานการเงินและบัญชี และติดตามประเมินผล แผนงานและโครงการ ด้านนิเทศ ติดตามและประเมินผล ปฏิบัติโดยวิธีแจ้งให้โรงเรียนทราบถึงกำหนดแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เป็นการปฏิบัติตามนโยบายและแผนงานหลักทั้งสิ้น ส่วนการปฏิบัติโดยวิธีนิเทศตามคำขอจากโรงเรียนมักเกิดจากการที่โรงเรียนเกิดปัญหาในการปฏิบัติ และต้องการความช่วยเหลือในการแก้ไขอย่างรีบด่วน จึงได้ขอให้ศึกษานิเทศก์ไปช่วยนิเทศเฉพาะงาน

วิธีปฏิบัติงานการพัสดุ ด้านวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธีดำเนินงานตามโครงการที่วางไว้ เป็นการสนองตอบนโยบาย

ส่วนด้านนิเทศ ติดตามผล ปฏิบัติโดยวิธี แจ้งให้โรงเรียนทราบถึงกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อเปิดโอกาสให้โรงเรียนได้เตรียมความพร้อม และเพื่อไม่ให้โรงเรียนเกิดทัศนคติที่ไม่ดีต่อการนิเทศแบบฉับพลัน กระทั่งกัน ซึ่งการนิเทศแบบฉับพลัน กระทั่งกัน จะทำให้โรงเรียนเกิดความรู้สึกว่าถูกตรวจสอบจับผิด ศึกษานิเทศก์จึงเลือกวิธีแจ้งให้โรงเรียนทราบถึงกำหนดแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล

ปัญหาในการปฏิบัติงานการเงิน ผลวิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานการเงิน และขาดเครื่องมือเินเทศงานการเงินที่มีประสิทธิภาพ สาเหตุเนื่องจากไม่มีศึกษานิเทศก์งานการเงินโดยตรง ส่วนใหญ่เป็นศึกษานิเทศก์ที่มีความถนัดในงานอื่น และมาศึกษางานการเงิน เนื่องจากได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติแทน ส่วนเครื่องมือเินเทศงานการเงิน ปัจจุบันมีบางเขตการศึกษา เช่น เขตการศึกษา 1 และเขตการศึกษา 8 ได้จัดทำและกำลังอยู่ในระหว่างทดลองใช้

ปัญหาในการปฏิบัติงานการพัสดุ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ขาดเครื่องมือเินเทศงานพัสดุที่มีประสิทธิภาพ ปัจจุบันหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 8 ได้สร้างเครื่องมือเินเทศ ติดตาม และประเมินผลงานพัสดุขึ้นไว้ และได้นำไปทดลองใช้กับโรงเรียนทุกโรงเรียนในเขตการศึกษา 8 แล้ว ได้ผลดีมาก เพราะมีเนื้อหาสาระละเอียดสมบูรณ์ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 2, 2532)

จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีจำนวนเขตการศึกษาที่จัดแผนปฏิบัติงาน/โครงการปฏิบัติงาน ครอบคลุมการปฏิบัติงานทั้ง 2 ด้าน ทุกเขตการศึกษา เนื่องจากทั้งงานการเงินและการพัสดุ ถูกกำหนดเป็นงานหลักในแผนปฏิบัติงานปีงบประมาณ 2532 ซึ่งทุกเขตการศึกษาต้องปฏิบัติผลผลิตเป็นจำนวนโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศจากทั้ง 2 งาน จึงมากกว่างานอื่น ๆ คือ มีถึง 666 โรงเรียน ทั้ง 2 งาน ส่วนผลผลิตที่เป็นเอกสารงานการเงิน มี 1 ต้นฉบับ จำนวน 20 เล่ม งานพัสดุ มี 2 ต้นฉบับ 32 เล่ม จำนวนผู้เข้าประชุม อบรมสัมมนา งานการเงิน มี 646 คน งานพัสดุ 523 คน สูงกว่างานด้านอื่น ๆ เนื่องจากเป็นแผนงานหลักดังกล่าวแล้ว ในการปฏิบัติงานของทั้งสองงานนี้ไม่มีการวิจัย

7. การปฏิบัติงานโภชนาการ

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานโภชนาการ

มากที่สุดในด้านนิเทศและติดตาม งานโฆษณาการของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา การปฏิบัติงานงานด้านนี้เป็นไปตามประกาศกรมสามัญศึกษา เมื่อวันที่ 6 ธันวาคม 2531 เรื่อง ทิศทางในการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ในข้อที่ 4 กล่าวคือ มุ่งให้มีการนิเทศ ติดตามผล การสนับสนุนให้ครู ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และกิจการของโรงเรียนได้รับการนิเทศ การสนับสนุน ดูแลซึ่งกันและกันให้เต็มความสามารถ สำหรับความเชื่อดังกล่าวได้ถูกกำหนดเป็นจุดเน้นสำหรับปี 2533-2534 ในข้อ 6 คือ มุ่งส่งเสริมและพัฒนาบุคลากรโดยเน้นการนิเทศ การติดตามผล และการตรวจเยี่ยมโรงเรียน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ครู อาจารย์ และผู้บริหาร โรงเรียน รวมทั้งสนับสนุนให้มีการนิเทศภายใน เพื่อให้ครู-อาจารย์ได้ช่วยเหลือ ดูแลซึ่งกันและกันอย่างเต็มความสามารถ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2533)

วิธีปฏิบัติงานโฆษณาการด้านนิเทศและติดตามงานโฆษณาการของโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี แจ้งให้โรงเรียนทราบถึงกำหนดแผนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผล ทั้งนี้ เพื่อเป็นการประสานงานกับโรงเรียนล่วงหน้า

ปัญหาการปฏิบัติงานโฆษณาการ ผลวิจัยพบว่าที่พบมากที่สุดคือ ไม่มีโอกาสในการเข้าประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาศึกษานิเทศก์ สาเหตุอาจมาจากไม่ทราบกำหนดการล่วงหน้า หรือไม่มีงบประมาณจากหน่วยเหนือ จึงทำให้พลาดโอกาสไปอบรม ได้รับความรู้ใหม่เพื่อพัฒนาตัวเอง ข้อเสนอแนะ หน่วยศึกษานิเทศก์ควรจัดสรรงบประมาณกลางเพื่อการนี้ไว้ใช้เฉพาะการพัฒนาศึกษานิเทศก์ เพื่อจะได้นำความรู้ใหม่ ๆ มาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

8. การปฏิบัติงานอนามัย

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากที่สุดในด้านวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา และด้านนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะในเรื่องงานอนามัยแก่โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า แม้ว่ากรมสามัญศึกษาได้กำหนดงานในหน้าที่ของฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอนไว้มากมายก็ตาม ศึกษานิเทศก์จะเลือกปฏิบัติเฉพาะงานที่สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของแผนงานหลักในปีงบประมาณนั้น ๆ ซึ่งแผนงานหลักและจุดเน้นของแต่ละปีงบประมาณจะแตกต่างกันออกไป

วิธีปฏิบัติงานด้านวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษาพบว่า ปฏิบัติโดยวิธี วิเคราะห์นโยบายของกรมสามัญศึกษา และวิเคราะห์วัตถุประสงค์เป้าหมาย และจุดเน้นของนโยบาย ทั้งนี้เพื่อความชัดเจนขณะทำ โครงการปฏิบัติงาน ส่วนด้านนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ ในเรื่องงานอนามัยแก่โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นระยะตามแผนที่กำหนด ทั้งนี้ เพื่อทราบอุปสรรคปัญหาในการปฏิบัติ และร่วมมือหาทางแก้ไขต่อไป

ปัญหาในการปฏิบัติงานอนามัย ผลวิจัยพบว่า ไม่มีโอกาสในการเข้าประชุมอบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาตนเอง ข้อเสนอแนะเช่นเดียวกับปัญหาการปฏิบัติงานโภชนาการ

เนื่องจากผลการศึกษาเอกสารของทั้งสองงานเหมือนกัน ผู้วิจัยจึงอธิบายเป็นหัวข้อเดียวกัน จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีจำนวนเขตการศึกษาที่จัดแผนปฏิบัติงาน/โครงการปฏิบัติงาน ครอบคลุมงานทั้ง 2 งานนี้ มีเพียง 3 เขตการศึกษา เนื่องจากการมอบหมายงานไม่ชัดเจน โครงการบางโครงการ เช่น โครงการพัฒนาสุขภาพและป้องกันการฟุ้งยาในทางที่ผิด บางเขตศึกษามอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน แต่มีหลายเขตศึกษามอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายอื่นปฏิบัติ ผลผลิตเป็นจำนวนโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศของทั้งสองงานมีจำนวน 321 โรงเรียนเท่ากัน ทั้งสองงานต่างไม่มีผลผลิตเป็นเอกสารและงานวิจัย

9. การปฏิบัติงานกิจกรรม

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากที่สุดในด้านวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา ปฏิบัติโดยวิธี วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดเน้นของนโยบาย และจัดทำโครงการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนตามนโยบายของกรมสามัญศึกษา

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีการปรับปรุงแก้ไขบ่อยครั้ง ในระเบียบมักจะทำหนดหลักเกณฑ์การจัดกิจกรรมไว้ชัดเจน ระเบียบนี้ประกาศใช้ครั้งแรกเมื่อ 25 มีนาคม 2520 ต่อมามีการแก้ไขเพิ่มเติมในปี 2521 เป็นครั้งที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติมในปี 2526 เป็นครั้งที่ 3 มีประกาศให้ใช้คู่มือการจัดกิจกรรมนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พุทธศักราช 2528 และล่าสุดมีการประกาศใช้

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2532 โดยให้ยกเลิกระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดกิจกรรมในสถานศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2520

การเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้งดังกล่าว ศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องศึกษา ความเปลี่ยนแปลง และเข้าใจในแนวนโยบายของกรมสามัญศึกษา อย่างลึกซึ้ง จึงจะสามารถ ปฏิบัติงานได้เป็นผลดี การวางแผนปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษาจึง เป็นทางเลือกที่ถูกต้องที่สุดของศึกษานิเทศก์ผู้ปฏิบัติงานนี้

ปัญหาการปฏิบัติงานกิจกรรมนักเรียน ผลวิจัยพบว่า ไม่มีงบประมาณจัด โครงการส่งเสริมงานกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียน ศึกษานิเทศก์ไม่เคยทำงานกิจกรรม นักเรียนโดยตรงก่อนเป็นศึกษานิเทศก์ และไม่ได้นำผลวิจัยมาใช้พัฒนางานกิจกรรมนักเรียน ปัญหาแรกสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประภาพรณ เสิงวงศ์ (2529) ที่พบว่า อุปสรรค อันสำคัญในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ได้แก่ ในด้านงบประมาณ เนื่องจากในปีงบประมาณ 2532 กรมสามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณให้ศึกษานิเทศก์จัดโครงการนิเทศงานกิจกรรม สหกรณ์ในสถานศึกษาทุกเขตการศึกษา ปัญหาที่น่าจะอยู่ที่การบริหารงบประมาณมากกว่า ใน ปีงบประมาณ 2533 กรมสามัญศึกษากำหนดกรอบนโยบาย โครงการจัดกิจกรรมและการเรียน การสอนเพื่อพัฒนาอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนการสอนเพื่อประกอบ อาชีพอิสระให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน โดยมีศึกษานิเทศก์งานกิจกรรมนักเรียนร่วมเป็น กรรมการด้วย แนวโน้มในเรื่องไม่มีงบประมาณจัดโครงการน่าจะหมดไป ปัญหาศึกษานิเทศก์ ไม่เคยทำงานกิจกรรมนักเรียนโดยตรงก่อนเป็นศึกษานิเทศก์ นับเป็นปัญหาสำคัญ เนื่องจาก ไม่ทราบถึงแก่นของปัญหาการจัดกิจกรรมนักเรียน ข้อเสนอแนะควรได้ศึกษาจากการดูงาน โรงเรียนต่าง ๆ ร่วมปฏิบัติงานกับโรงเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมเป็นครั้งคราว เพื่อเพิ่มพูน ประสบการณ์ให้กับตัวเอง และไม่ควรถูกพลาดโอกาสเมื่อมีการอบรม สัมมนาในงานนี้ ปัญหา ที่สามคือ ไม่ได้นำผลวิจัยมาใช้พัฒนางานกิจกรรมนักเรียน ข้อเสนอแนะ ศึกษานิเทศก์งาน กิจกรรมควรชวนขยาย จัดหางานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมมาศึกษาเพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับ สถานการณ์ปัจจุบันจะเกิดประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง

จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีจำนวนเขตการศึกษาที่จัดแผนปฏิบัติงาน/

โครงการปฏิบัติงานครอบคลุมการปฏิบัติงานด้านนี้ 7 เขตการศึกษา ส่วนที่เหลือมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ฝ่ายอื่นปฏิบัติแทน โครงการหลักที่ได้รับมอบหมายคือ โครงการนิเทศการจัดกิจกรรมสหกรณ์ในสถานศึกษา สาเหตุเนื่องมาจากบางเขตการศึกษาไม่มีศึกษานิเทศก์งานกิจกรรม จึงต้องมอบหมายให้ฝ่ายอื่นปฏิบัติแทน ผลผลิตเป็นจำนวนโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศจากงานนี้มีจำนวน 32 โรงเรียน ผลผลิตที่เป็นเอกสารมีจำนวน 2 คันฉบับ จำนวน 78 เล่ม จำนวนผู้เข้าประชุม อบรม สัมมนาในงานนี้ไม่มี มีการปฏิบัติงานนี้ด้วยวิธีวิจัย มีผลผลิต 1 เรื่อง จำนวน 50 เล่ม

10. การปฏิบัติงานนวัตกรรมและ โสศทัศน์ศึกษา

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากที่สุดในงานด้านนิเทศ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ติดตามและประเมินผล ในเรื่องการปฏิบัติงานนวัตกรรมและ โสศทัศน์ศึกษา สาเหตุที่ศึกษานิเทศก์เลือกปฏิบัติงานด้านนี้เนื่องมาจากการกำหนดทิศทางในการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ในข้อที่ 4 คือ มุ่งเน้นให้มีการนิเทศ ติดตามผล

วิธีปฏิบัติงานด้านนิเทศ ให้คำปรึกษา ข้อเสนอแนะ ติดตามและประเมินผล ในเรื่องการปฏิบัติงานนวัตกรรมและ โสศทัศน์ศึกษา ผลวิจัยพบว่า ปฏิบัติโดยวิธีนิเทศตามคำขอ เนื่องจากเป็นการแก้ปัญหาตรงกับความต้องการของโรงเรียน

ปัญหาในการปฏิบัติงานนวัตกรรมและ โสศทัศน์ศึกษา ผลวิจัยพบว่า ไม่มีงบประมาณจัด โครงการส่งเสริมงานนวัตกรรมและ โสศทัศน์ศึกษาของโรงเรียน และนิเทศได้ยากลำบาก เนื่องมาจากขาดครูที่มีความรู้โดยตรงในงานนวัตกรรมและ โสศทัศน์ศึกษา จากปัญหาทั้งสองประการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ผู้ปฏิบัติงานนี้ ควรได้ปฏิบัติโดยวิธี วางแผนปฏิบัติงานจัดทำโครงการเสนอหน่วยศึกษานิเทศก์เขต แจ้งให้เห็นถึงปัญหาอย่างชัดเจน เพื่อของงบประมาณในการจัดอบรมครูที่ไม่มีความรู้โดยตรงในงานนวัตกรรมและ โสศทัศน์ศึกษา ให้มีความรู้ในขั้นสามารถปฏิบัติงานได้ เนื้อหาหลักสูตรการจัดอบรม ควรเป็นเรื่องที่จำเป็นในการปฏิบัติงานอย่างแท้จริง ภายหลังการประชุม อบรม สัมมนา ควรมีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด เพื่อหาทางปรับปรุงแก้ไขต่อไป

จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีจำนวนเขตการศึกษาที่จัดแผนปฏิบัติงาน/โครงการปฏิบัติงาน ครอบคลุมการปฏิบัติงานด้านนี้ 7 เขตการศึกษา ผลผลิตเป็นจำนวน

โรงเรียนที่ได้รับการนิเทศจากงานนี้ทุกเขตการศึกษา รวม 351 โรงเรียน มากเป็นอันดับสอง รองจากงานการเงินและพัสดุ เนื่องจากหลายเขตการศึกษาได้สำรวจปัญหาและพบว่าเป็นความต้องการจำเป็นของโรงเรียนที่ต้องการพัฒนางานนี้ ผลผลิตเป็นเอกสารมี 3 ต้นฉบับ จำนวน 380 เล่ม มากเป็นอันดับสองรองจากงานทะเบียนวัดผล จำนวนผู้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา มีจำนวน 56 คน มีงานวิจัย 1 เรื่อง 50 เล่ม

11. การปฏิบัติงานห้องสมุด

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติมากที่สุด 2 ด้านคือ

1. ด้านวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา
2. ด้านนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ

เนื่องจากกรมสามัญศึกษามีจุดประสงค์ที่จะจัดห้องสมุดให้สามารถบริการทางด้านการอ่านให้กว้างขวาง และเพื่อให้ให้นักเรียนรู้จักวิธีศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง และเพื่อให้ครูผู้สอนและครูบรรณารักษ์ได้มีการประสานสัมพันธ์ในการจัดการเรียนการสอนโดยการให้ห้องสมุด (เอกสารลำดับที่ 3/2532 หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา, 2532) การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์จึงต้องปฏิบัติให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษา และศึกษานิเทศก์ผู้ปฏิบัติงานนี้จึงต้องปฏิบัติงานด้านนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะ เพื่อให้โรงเรียนสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้อง

วิธีปฏิบัติงานด้านวางแผนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมสามัญศึกษาพบว่า ปฏิบัติโดยวิธี วิเคราะห์ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดเน้นของนโยบาย และจัดทำโครงการ เพื่อแก้ปัญหางานห้องสมุด ผู้วิจัยเห็นด้วยกับการปฏิบัติเช่นนี้ เพราะจะทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างถูกต้อง

วิธีปฏิบัติงานด้านนิเทศ ติดตาม ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ พบว่า ปฏิบัติโดยวิธีแจ้งให้โรงเรียนทราบถึงกำหนดแผนการนิเทศ ติดตามและประเมินผล เป็นการประสานการทำงานระหว่างศึกษานิเทศก์กับโรงเรียน ผู้เกี่ยวข้องและครูบรรณารักษ์ เพื่อดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนที่วางไว้

ปัญหาในการปฏิบัติงานห้องสมุด ผลวิจัยพบว่า ไม่มีงบประมาณจัดโครงการ

ส่งเสริมงานห้องสมุด ข้อเสนอแนะ ศึกษาวิเคราะห์ผู้ปฏิบัติงานนี้จำเป็นต้องสำรวจความต้องการ
จำเป็นเร่งด่วนของโรงเรียนเพื่อประมวลปัญหาสำคัญ เพื่อเสนอต่อผู้บังคับบัญชาขอความ
เห็นชอบในการจัดโครงการแก้ไข

จากการศึกษาเอกสารพบว่า มีจำนวนเขตการศึกษาที่จัดแผนปฏิบัติงาน/
โครงการปฏิบัติงาน ครอบคลุมการปฏิบัติงานด้านนี้ 4 เขตการศึกษา ผลผลิตเป็นจำนวน
โรงเรียนที่ได้รับการนิเทศงานนี้ทุกเขตการศึกษา รวม 341 โรงเรียน ใกล้เคียงกับงาน
นวัตกรรมและ สดกทัศน์ศึกษา โครงการหลักคือ โครงการจัดห้องสมุดเป็นโรงเรียน ผลผลิต
เป็นเอกสารไม่มี การประชุม อบรม สัมมนา ไม่มี และไม่มีการวิจัย ส่วนใหญ่เป็นการปฏิบัติ
งานด้านนิเทศ ติดตาม ประเมินผล ตั้งสอดคล้องกับผลวิเคราะห์แบบสอบถาม

12. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายและผลผลิตของแต่ละงาน

จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า นอกเหนือจากงานในฝ่ายนิเทศงาน
สนับสนุนการสอนทั้ง 10 ประการแล้ว ศึกษาวิเคราะห์ในฝ่ายนี้ ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานให้กับ
หน่วยศึกษานิเทศก์ เขต และสำนักงานศึกษาธิการเขต ซึ่งแตกต่างจากผลวิจัยของ เขวง เวช
เผือกผ่อง (2531) ที่ทำการศึกษากิจการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานปฏิบัติการสอน
พบว่า งานอื่น ๆ ส่วนใหญ่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานให้กับกรมวิชาการ เป็นส่วนใหญ่

เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยครั้งนี้โดยภาพรวม พบว่า ศึกษาวิเคราะห์ฝ่ายนิเทศงาน
สนับสนุนการสอนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานไม่ครบทุกงานตามที่กรมสามัญศึกษากำหนด ศึกษาวิเคราะห์
แต่ละคนจะปฏิบัติเพียงบางงานเท่านั้น การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์แต่ละงานจะปฏิบัติงาน
ด้านนิเทศ ติดตามและประเมินผลมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านวางแผนให้สอดคล้องกับนโยบาย
ของกรมสามัญศึกษา ส่วนด้านจัดหา จัดทำสื่อปฏิบัติน้อยที่สุด วิธีปฏิบัติงานด้านนิเทศ ติดตาม
และประเมินผล ศึกษาวิเคราะห์ปฏิบัติโดยวิธี แจงให้โรงเรียนทราบถึงกำหนดแผนการนิเทศ
ติดตาม ประเมินผล และนิเทศตามคำขอ วิธีปฏิบัติงานด้านวางแผนให้สอดคล้องกับนโยบาย
ของกรมสามัญศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ปฏิบัติโดยวิธี วิเคราะห์วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และจุดเน้น
ของนโยบาย งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมายส่วนใหญ่ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติให้กับหน่วยศึกษานิเทศก์
เขต และสำนักงานศึกษาธิการเขต ส่วนปัญหาในการปฏิบัติงานพบว่า ขาดงบประมาณ ขาด

เครื่องมือนิตศ และไม่มีโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาตัวเอง

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน ประจำเขตการศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ดำเนินไปด้วยดี และมีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยมีแนวคิดและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การมอบหมายงานในภาวะที่กรมสามัญศึกษายังไม่สามารถจัดสรรอัตรากำลังให้กับศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอนครบถ้วน แม้ว่าการมอบหมายงานตามความถนัดหรือเชี่ยวชาญ จะเป็นสิ่งถูกต้องตามหลักปฏิบัติ แต่ขณะเดียวกันทำให้งานที่ไม่มีผู้ปฏิบัติบกพร่องได้ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ในฝ่ายเดียวกันควรได้ศึกษางานทุกงานในฝ่าย และปฏิบัติหรือร่วมปฏิบัติงานในทุกงานในฝ่าย เช่นร่วมเป็นกรรมการดำเนินงานในงานที่ผู้อื่นปฏิบัติ โดยแบ่งหน้าที่รับผิดชอบ ประสานงานให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน จะมีผลทำให้งานทุกงานในฝ่ายมีผู้ปฏิบัติมากขึ้น สามารถปฏิบัติงานครอบคลุมทั้งแนวกว้างและแนวลึก
2. ควรรีบเร่งดำเนินการแก้ไขงานที่มีผู้ปฏิบัติน้อยมาก จากผลวิจัยครั้งนี้พบว่างานธุรการมีศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอนปฏิบัติงานนี้เป็นจำนวนน้อยที่สุด วิธีการแก้ไขอาจกระทำได้โดยพัฒนาบุคลากรในฝ่ายเองให้สามารถปฏิบัติงานนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังเช่นที่กรมสามัญศึกษาได้กระทำแล้วกับงานการเงิน-การพัสดุ ซึ่งในทางปฏิบัติก็พบว่า ศึกษานิเทศก์รับรู้งานทั้งสองนี้เป็นอย่างดี มีผลการปฏิบัติ และผลผลิตเป็นโรงเรียนที่ได้รับการนิเทศจำนวนมาก
3. ด้านงบประมาณ กรมสามัญศึกษาได้จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนมัธยมศึกษา และให้กลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดดำเนินงานวิชาการอยู่แล้ว ศึกษานิเทศก์ควรได้ประสานงานกับกลุ่มโรงเรียนและคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด โดยไม่ต้องใช้งบประมาณของหน่วยทุกโครงการ
4. ศึกษานิเทศก์ทุกงานในฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน ควรได้รับการฝึกทักษะในเรื่องการจัดทำเครื่องมือนิตศแต่ละงาน แทนการพึ่งพาเครื่องมือนิตศสำเร็จรูปที่กรมสามัญศึกษาจัดให้ เพราะถึงแม้จะมีเครื่องมือนิตศใช้อยู่แล้ว เครื่องมือนิตศนั้นก็ควรได้รับการปรับปรุง สร้างเสริมให้สมบูรณ์แบบยิ่ง ๆ ขึ้นไปได้ เครื่องมือนิตศนับเป็นสิ่งสำคัญที่จะสร้างศรัทธาให้ผู้รับ

การนิเทศศรัทธาผู้นิเทศ การ ไปนิเทศโดยไม่มีเครื่องมือมักทำให้ผู้รับการนิเทศไม่ยอมรับ ไม่ยอมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

5. ควรจัดโอกาสให้ศึกษานิเทศก์ได้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา เพื่อพัฒนาตัวเองอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ เพื่อหาความรู้ ฝึกทักษะ ความชำนาญเพิ่มมากขึ้น ควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานประจำ เช่น ที่บางเขตการศึกษาได้ปฏิบัติ นอกเหนือจากการพัฒนาศึกษานิเทศก์ในเรื่องที่มีการเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ความรู้ใหม่แล้ว ยังได้จัดพัฒนาศึกษานิเทศก์ในงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดวันประชุมประจำเดือนของศึกษานิเทศก์เป็นวันพัฒนาศึกษานิเทศก์ในเรื่องต่าง ๆ ควบคู่กับการประชุม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

1. ควรศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายนิเทศงานสนับสนุนการสอน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์งานสนับสนุนการสอนที่มีต่อการปฏิบัติงานของ โรงเรียนมัธยมศึกษา
3. ควรศึกษาการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ฝ่ายแผนงาน วิจัยและประเมินผล
4. ควรศึกษาผลการนิเทศโรงเรียนมัธยมศึกษาในเรื่องการพัฒนาการบริหารงบประมาณของทุกเขตการศึกษา